

Onderwerp

Notitie Visie op landbouw

Hierna wordt ingegaan op:

1. Condities waarbinnen de Visie op landbouw wordt opgesteld
2. Beschrijving vraagstuk
3. Beoogd effect van het proces
4. Opzet en uitgangspunten Visie op landbouw
5. Betrekken van de samenleving

1. Condities waarbinnen de Visie op landbouw wordt opgesteld

1. De te zetten stappen:

- Vaststellen Notitie Visie op landbouw door Gedeputeerde Staten;
- Peilen en toetsen van uitgangspunten en randvoorwaarden tijdens beeldvormende ronde Provinciale Staten;
- In samenwerking tussen de provincie en de landbouwsectoren opstellen van de Visie op landbouw;
- Toetsing en afstemming met stakeholders en samenleving
- Provinciale Staten periodiek betrekken bij de voortgang
- Aanbieden van de Visie op landbouw aan Provinciale Staten ter vaststelling.
- Na vaststelling door Provinciale Staten wordt gezien hoe de Visie op landbouw in het provinciaal beleid wordt verankerd.

2. Te betrekken partijen:

In de Visie op landbouw staat de Flevolandse landbouw centraal. Deze komt tot stand in samenwerking tussen de provincie en de landbouwsectoren. Met en via de sectorpartijen worden de Flevolandse agrarische ondernemers (landbouw, akkerbouw, veeteelt, tuinbouw, bollenteelt, etc.) nadrukkelijk bij het gehele proces betrokken. De provincie heeft een regierol.

Daarnaast worden onder meer betrokken:

- Ondernemers die werkzaam zijn in/voor de landbouwsector zoals loonwerker en machinebouw
- Voedselverwerkende ondernemers
- Recreatieondernemers
- Terreinbeherende organisaties actief in Flevoland
- Inwoners in Flevoland
- Maatschappelijke organisaties actief in Flevoland
- Kennis- en onderwijsinstellingen actief in Flevoland
- Overheden:
 - Rijksoverheid waaronder Rijksorganisaties met regionale belangen
 - Flevolandse gemeenten
 - Waterschap Zuiderzeeland

3. Datum van oplevering:

Oplevering Visie op landbouw uiterlijk 1 december 2024.

4. Te hanteren kaders:

bij het opstellen van de Visie op landbouw worden bestaande wettelijke en beleidsmatige

kaders meegenomen.

1. Beleidskader

Het bestaand (landelijk) beleidskader is uitgangspunt. Een op te stellen Visie op landbouw kan onderdelen bevatten die vervolgens als beleidskader vastgesteld kunnen worden.

2. Wettelijk kader

Het bestaand wettelijk kader is uitgangspunt. Een op te stellen Visie op landbouw kan onderdelen bevatten die vervolgens input zijn bij vormen van nieuw dan wel aangepast wettelijk kader.

3. Financieel kader

In de provinciale begroting is voorzien in voldoende middelen voor de op te stellen Visie op landbouw.

2. Beschrijving vraagstuk

Voor de landbouwsector ontbreekt een actueel perspectief als input voor de beleidsafwegingen in het landelijk gebied (zoals het Flevolands Programma Landelijk Gebied (FPLG)), de ontwikkeling van de landbouw als sector en de samenloop van landbouwwontwikkelingen en andere (ruimtelijke) ontwikkelingen. De Visie op landbouw biedt dit perspectief waaraan sectorale en provinciale interventies getoetst en verbonden kunnen worden. Een belangrijk onderdeel hierbij is het inzichtelijk maken van de aspecten van de landbouw zodat vraagstukken ook kwalitatief en kwantitatief kunnen voorzien van het landbouwbelang. De Visie op landbouw is van belang voor de uitvoering van de ambities zoals beschreven is in het FPLG.

In het college-akkoord is opgenomen dat er de Visie op landbouw in Flevoland opgesteld wordt. In het college-akkoord staat ook dat we als provincie 'inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden betrekken bij wat we doen, zowel in de keuzes als in de uitvoering'. Dit 'bottom-up' proces noemen we de Flevolandse Aanpak.

Vanuit de agrarische sector is aangegeven dat zij betrokken wil zijn en bij wil dragen aan de totstandkoming van die visie.

Deze Notitie Visie op landbouw is opgesteld in samenwerking met landbouwsectoren. De input vanuit een groep (ervarings)deskundigen uit de Flevolandse landbouwsectoren is in deze notitie opgenomen.

3. Beoogd effect van het proces

Vertrekpunt is een breed gedragen visie waarin, objectief en onderbouwd, het perspectief vanuit landbouw wordt gegeven, waarbij provincie, landbouwsector, andere overheden en maatschappelijke partijen samenwerken. Hierbij staan het perspectief en belang voor landbouw centraal. De Visie op landbouw zal samen met deze partijen worden opgesteld, waarbij nadrukkelijk alle onderdelen van de landbouw worden meegenomen (akkerbouw, veeteelt, (glas-)tuintbouw, bollenteelt, etc.)

4. Opzet en uitgangspunten Visie op landbouw

4.1 Ambitie Visie op landbouw

"Het is september 2044. De oogst is in volle gang. Ruim honderd jaar nadat het eerste deel van het huidige Flevoland droogviel en pioniers voor het eerst een schop in de grond staken. Er is in een eeuw tijd veel veranderd, maar de missie is gelijk gebleven:

De agrarische sector in Flevoland produceert de beste producten binnen de kaders van de maatschappelijke opgaven en ambities!"

Dat lukt door de combinatie van verantwoord ondernemerschap, omgevingsbewustzijn én een innerlijke drive voor innovatie en kennisontwikkeling. Flevoland is en blijft een speler van wereldformaat. Wij hebben alles in huis om de voortrekker te zijn en blijven van nieuwe ontwikkelingen in de agrosector in Nederland, Europa en de wereld.

Daar is echter wel ruimte voor nodig. Ruimte voor alle betrokken partijen: agrariërs, ketenpartners, onderwijs en overheid, individueel en in gezamenlijkheid. Ruimte om de doelen die wij willen bereiken te realiseren. Niet alleen fysieke ruimte, maar ook experimenteer- en bewegingsruimte, ruimte voor kennis en onderwijs en ruimte voor ondernemerschap. Ruimte die landbouw in staat stelt om zich - binnen de grenzen van de omgeving én de maatschappelijke wensen - in balans met de omgeving te ontwikkelen. Als geheel en -op onderdelen- ook individueel voor de huidige, maar zeker ook voor de toekomstige generatie(s). Zodat we in 2044 opnieuw 100 jaar vooruit kunnen.

Dat vraagt om een duidelijke Visie op landbouw. Een duurzaam perspectief voor landbouw waar iedereen door geïnspireerd wordt en de schouders onder wil zetten. Een wenkend perspectief waar iedereen mee aan de slag kan en wil. De Visie waarmee het belang en de positie van de Flevolandse landbouw inzichtelijk worden gemaakt en op basis waarvan het bredere gesprek kan worden gevoerd. Zowel binnen de sector als met andere sectoren en passend binnen onder andere het natuurlijk fundament, zoals opgenomen in de Strategische Agenda Flevoland.

4.2 Uitgangspunten voor de Visie op landbouw

Wat moet er bereikt zijn om in 2044 nog steeds de beste producten te kunnen produceren? Hoe zorgen wij voor de beste producten en wijze van produceren en wat zijn überhaupt de 'beste' producten? Wat betekent dat voor de sector, voor de omgeving, voor het platteland? Gaat dat allemaal zonder slag of stoot? Zeker niet! Moeten er dan keuzes worden gemaakt? Jazeker!

Voor de doorontwikkeling van de landbouw is commitment vanuit de markt erg belangrijk. We streven naar een wijze van produceren die toonaangevend is en een referentie is voor andere gebieden. Onze visie daaraan verbonden ambitie moet daar invulling aan geven zowel wat betreft de producten als de productiewijze. Daarbij worden (niet limitatief) de volgende uitgangspunten meegenomen:

- Een goed verdienmodel voor de agrariër en ketenpartners
- Een gezonde bodem en leefomgeving
- Voldoende water van goede kwaliteit op het juiste moment en op de goede plaats
- Een rijke en functionele biodiversiteit als basis voor een robuust teeltsysteem
- Minimale milieubelasting (lucht, bodem, water)
- Minimaal beslag op eindige voorraden (o.a. energie en fosfaat)
- Een zo klimaatneutraal en circulair mogelijke productiewijze
- Een leefomgeving met garanties voor diergezondheid en dierenwelzijn
- Gezond en veilig voedsel, hoogwaardig plantgoed en sierproducten
- Een gezonde en veilige productieomgeving (voor ondernemer, medewerkers én inwoners)
- Verbinding met de maatschappij (burger en consument)
- Een aantrekkelijk landschap
- Welvaart en individueel én maatschappelijk welzijn

In de Visie op landbouw wordt dit nader uitgewerkt, omdat niet alles overal kan maar het wel richtinggevend is voor ons handelen en de basis is voor keuzes/maatregelen/beleid. We zorgen dat termen waar we het over hebben duidelijk gedefinieerd zijn, zodat we weten waar we het over hebben. We brengen in kaart waar we nu staan, en waar we vanuit huidige en toekomstige regelgeving naar toe moeten, en nemen daarbij ook onze eigen ambities en de maatschappelijke wensen mee.

4.3 Vragen die beantwoord worden in de Visie op landbouw

De uitwerking van een 'Visie op landbouw in Flevoland' geeft ook antwoord op onder meer de volgende belangrijke vragen:

- Wat verstaan we onder landbouw? Ook multifunctionele bedrijven, agroforestry, uitbestede landbouw, voedselproductie voor mens en dier, pootgoed, bollen. En wellicht nog andere?
- Hoeveel landbouw is er gewenst om de doelen voor 2044 en verder te kunnen realiseren in Flevoland? In hectares, in bedrijvigheid, aantal en type bedrijven, aantal ondernemers, schaalgrootte, beschikbare arbeid.
- Welke positie neemt de biologische landbouw in?
- Welke landbouw willen wij stimuleren in Flevoland? Voedsel, uitgangsmateriaal, bloembollen, plantaardig, dierlijk, biobased?
- Welke locatiefactoren moeten hierbij worden meegenomen: het geschiktheidsprincipe? Denk aan bodemgeschiktheid, waterbeschikbaarheid, nabijheid van (toekomstige) stad/natuur, infrastructuur...).
- Hoeveel ruimte is nodig voor échte innovatieve ontwikkelingen/ de pioniers, onderzoek en kennisinstituten en onderwijs?

Bij het beantwoorden van deze vragen is het uitgangspunt dat we ruimte willen behouden en waar nodig creëren om onze missie en visie te verwezenlijken, waarbij wij de ambities zoals beschreven is in het Flevolands Programma Landelijk Gebied (FPLG) beschouwen als overkoepelend kader.

4.4 Randvoorwaarden

Om tot een succes te komen zal er ook aan een aantal randvoorwaarden vorm en inhoud moeten worden gegeven in een 'Visie op landbouw'. Naast de al aangegeven fysieke ruimte gaat het hierbij onder andere om:

- Een goede bodem – hoe ga je om met bodemdaling, bodemverdichting, bodemvruchtbaarheid, behoud of herstel van bodemleven?
- Voldoende en goed water – hoe ga je om met verzilting, droogte, extreem natte periodes? Wat kun je met peilbeheer, waterafvoer, wateropslag, bronnen, drainage etc.?
- Een rijke natuur en biodiversiteit – welke diensten kan landbouw leveren in een groen-blauwe dooradering en hoe draagt dit bij aan het verdienmodel? Welke positie heeft de landbouw in de plannen voor natuur en bos?
- Een goede en duurzame energievoorziening – hoe zorgen we ervoor dat de landbouw verder kan vergroenen in zijn energievoorziening?
- De wens vanuit de stad om te recreëren in het landelijk gebied en de ontwikkeling om meer voedsel uit de regio te eten.
- Een passende regelgeving en een passend beleid - hoe zorgen we voor stimulerende regelgeving en een provinciaal beleid die bijdragen aan de doelen die we willen bereiken en ook ruimte laat om te experimenteren? Welke financiële ondersteuning kan de provincie bieden om te komen tot doorontwikkeling? Hoe zorgen we voor voldoende rechtszekerheid voor ondernemers?
- Een structurele inzet van kennis en innovatie – hoe zorgen we ervoor dat er in de landbouw in onze provincie voldoende kennis en innovatiekracht aanwezig blijft en dat innovaties zo breed mogelijk worden toegepast?
- Een commitment van de ketenpartners – hoe betrekken we (eind)afnemers, toeleveranciers en andere stakeholders zodanig in de Visie op landbouw dat zij er mede vorm en inhoud aan gaan geven?
- Dat provincie Flevoland wil blijven investeren in de samenwerking met agrarische ondernemers, onderzoek, onderwijs en landelijke overheden.

4.5 Samengevat

Samengevat wordt de Visie op landbouw het document waarin staat hoe wij de Flevolandse landbouwsector in 2044 zien, welke doelen wij realiseren en wat daarvoor nodig is om daar te komen.

Welke belangrijke keuzes moeten er dan nu en de komende 15 jaar worden gemaakt en hoe dragen de succesfactoren hierin bij?

*“Ruimte voor een agrarische sector in Flevoland
die in 2144 de beste producten binnen de kaders
van de maatschappelijke opgaven en ambities produceert!”
“Wat als het wel kan?”*

5. Betrekken van de samenleving

Het opstellen van de Visie op landbouw en het betrekken van de samenleving wordt samen met vertegenwoordigers van landbouwsectoren opgepakt en uitgevoerd waarbij de provincie de regierol heeft. Op deze wijze wordt een evenwichtig beeld geschetst van de huidige landbouw en de ontwikkelingen die in beeld zijn voor de komende 20 jaar. Hierbij wordt tenminste ingegaan op landgebruik, fysieke omstandigheden, marktontwikkelingen, productontwikkeling, wet- en regelgeving en verdienmodellen.

Doel van het betrekken van de samenleving bij het proces voor de Visie op landbouw is:
De Visie op landbouw is, mede door de actieve inbreng (kennis, kunde en ervaring) vanuit de samenleving, breed gedragen en de basis voor (instrument voor) ruimtelijke en beleidsmatige keuzes en uitvoering.

Het traject om te komen tot de Visie op landbouw verloopt in een aantal stappen. Per stap worden de betreffende stakeholders zoals mede overheden, maatschappelijke partners, (agrarische) ondernemers, organisaties en inwoners actief betrokken. Hierbij kiezen we de strategie van belangen op het gebied van landbouw bij elkaar brengen. Provinciale Staten worden per stap geïnformeerd over de voortgang en (tussen)uitkomsten.

5.1 Aanpak betrekken van de samenleving

In het proces om te komen tot de Visie op landbouw is op verschillende manieren inbreng door en dialoog met de omgeving mogelijk. De eerder genoemde betrokkenen worden gevraagd hun inbreng te geven vanuit het perspectief van de landbouw. Zij worden op verschillende manieren betrokken bij het proces. Daarbij wordt duidelijk aangegeven hoe betrokkenen wanneer en op welke manier zij hun belangen kunnen inbrengen. Ook weten zij via een transparant en navolgbaar proces op welke manier hun inbreng is verwerkt. Ten behoeve van het kunnen geven van inbreng worden verschillende werkvormen georganiseerd. De manier waarop partijen worden betrokken deels adaptief. Dat kan betekenen dat er meer tijd nodig is en de tijdplanning daardoor in het geding komt.

We hanteren de uitgangspunten zoals beschreven in het (ontwerp) Participatiebeleid van de Provincie Flevoland.

Agrarische sector : samenwerken en meedoen

De Visie op landbouw wordt samen met de landbouwsector opgesteld. Concreet betekent dit dat deze geschreven wordt samen met sectororganisaties. De Flevolandse agrariërs worden actief en op verschillende manieren betrokken.

Mede overheden en terreinbeherende organisaties: meedenken/raadplegen

Mede overheden en Flevolandse terreinbeherende zijn belangrijke stakeholders voor de landbouw. Hun inbreng wordt gevraagd met het oog voor de landbouw. Denk hierbij aan geldende beleidsregels en de samenwerking tussen landbouw en natuur.

Overige betrokkenen: raadplegen

Er zijn meerdere betrokkenen bij de landbouw in Flevoland. Ook hun inbreng wordt op prijs gesteld en actief gevraagd. Daarvoor worden verschillende werkvormen verder uitgewerkt.

Omgevingscommunicatie

Zonder goede informatievoorziening kan er geen participatie plaatsvinden. Om zo goed mogelijk de betrokkenen mee te laten doen wordt een communicatieplan uitgewerkt, waarbij we rekening houden met de verschillende betrokkenen. Belangrijk daarbij is:

- Tijdig informeren over participatiemomenten en mogelijkheden
- Duidelijkheid over wat gevraagd wordt
- Tijdige en heldere terugkoppeling van wat met de inbreng gedaan is